

■ I'a vint an d'acò - èro en Abriéu de 1991 - avian publica un rouman dóu regreta Reinié André, qu'avié pèr titre «Lou bastoun de glòri». I'a proun tèms que l'ediciooun es abenado. Vuei, coumençan de vous douna la seguido di chapitre que presénton Camargo, si gardian, si biòu e si chivau. L'acioun boutho en sceno dous gardian : lou Merle, qu'es soun mestié, e Alan, un apren-dis que lou pelot dóu mas vèn de ié fisa. Alan es un Cevenòu. A davala d'à-pèd de si mountagno, un cop soun armado finido, après la despartido de soun paire e de sa maire, leissant darrié éu l'oustaü peirenau e si maigri terro. Arriva dins li baïsso gardeso a couneigu d'ùnis aventuro pièi, camino que caminaras, descurbiuguè Arle, li Caraco e, fin finalo, la Camargo ounte s'ei fa embaucha au Mas dis Espigo. Vuei, lou Merle e Alan cavaucon dins lou vaste pèr ana recampa li vaco de la manado e si vedeu :

30

■ Aqueste matin, Camargo plouravo...à la primo-aubo. Plouravo-ti de joio à la visto d'aquéli dous cavalié que, l'un, gounfle d'espèr, traçavo soun sòu pèr lou cop premié de sa vido? Plouravo-ti sus la mau-fourtuno d'aquéu cavalié que soun estello i'ero estado countràri? Plouravo-ti tout simplamen d'aquelo eigagno aboundouso que recurbié la maigro vegetacioun que l'abihavo, ié baiant milo coulour delicado e cachouso dins 'questo primo meravihous? Es acò, tambèn, la Camargo emé soun chalun misterious. Mai la tris-tour d'aquéli lagremo n'ero qu'aparènci. Veici li premié rai de soulèu e tout se tremudo.

Li dous cavalié èron lou Merle e Alan, lou Cevenòu, que lou pelot avié manda sus li counfigno dóu tenamen. Anarien pèr li palun, lis engano, li canèu, en bousco di vaco e de si vedeu e faire vitamen, car li maire vedelavon dins lis iscloun mi-tan de la palun e, de cop, si pichot se negavon.

Adounc, èro pèr un travai alassant e, de-fes, dan-geirous, qu'Alan debutavo soun aprendissage, mai Fernand, lou patroun-manadié, l'avie avaloura e fasié fisanço au Merle que l'avie vougu pèr coumpagnoun. Alan anavo proun fièr sus soun Clarin, lou ferre sus l'espalo. Avié fissa lou fichei-roun sus lou famous bastoun que despièi noun lou quitavo.

Un di miracle camarguen

Aro, s'avançavon d'un long rande de tamaris que se troubavo entre éli e lou soulèu leva, qu'es-coundié sa boulo de fiò à l'ourizount, inoundant, subran, la grand plano salino de sa coulour flambo. Èro-ti poussible que l'astre tant majestous,

La

Camargo

Pèr Reinié ANDRÉ

s'aubourant dins soun empèri, faguèsse un tant bèu presènt pèr quauquis ouro soulo, alor qu'avié la bèuta de l'eternita?

Tout-à-n-un cop, lou Merle, dins uno siblado amirativo, aplantè soun chivau, counvidant Alan de faire parié. Levant lou capèu e durbènt li bras, moustravon, enca ' un cop meraviha, un di miracle camarguen sus lou viéu. Lou Merle, dins soun gèste, pourgissié à-n-Alan lou premié presènt que venié dóu Creatour. Acò èro coume se lis estello de la niue èron vengudo se pausa, à l'aubo, sus lou rande de tamaris, coume un parun fabulos. Ounte es l'anelié qu'aurié pas enveja l'espe-taclouso veirino?

Li tamaris, coume uno longo dentello, sus founs de cèu enrouseli, clinavon souto li degoutet à milié de l'eigagno penjado dins lou vèu lóugié di branqueto. Lou soulèu levant desplegavo si rai à travès d'aquéu coulié fantasti ounte beluguejavon de milié de perlo, coume se li fado avien treva peraqui à la finido de la niue.

Dins aquelo immensita, davans lou soulèu, enorme roubin, Alan èro gagna pèr l'idèo qu'aquéli masco, formo invesiblo, trevavon lou païs unique

Si mounturo, pamens, èron cargado. L'absènci se prouloungarié segur mai que d'uno mesado. Lou pelot i'avié recoumanda, à la partènço, de faire tout lou poussible pèr que tout anèsse bèn dins la rego e, au besoun, se lou travai lou demandavo, resta eilabas enjusqu'i meisoun.

Pèr lou Merle èro la vido qu'amavo

Emplissènt si pòumoun de l'èr ime e sala, li dous gardian coundidèron li chivau à tira camin. l'avié, tambèn, uno mounturo tresenco que carrejava lou necessàri dins d'ensàrrí à peto-pèu : li micho de pan de campagno, de la crousto espesso que permetié uno longo conservacioun, li saussisso, li figo seco, li nose e lou famous cachat fermenta e un pau picant, lou cafè e l'aigo-ardènt pèr li matin enca un pau fres. Basto, tout ço que fau à-n-un gardian liuen de pertout dins sa cabano.

Si mounturo, pamens, èron cargado. L'absènci se prouloungarié segur mai que d'uno mesado. Lou pelot i'avié recoumanda, à la partènço, de faire tout lou poussible pèr que tout anèsse bèn dins la rego e, au besoun, se lou travai lou demandavo, resta eilabas enjusqu'i meisoun.

- L'un me vendra querre pèr lou triage quouro aurés acaba de recampa, avié di. D'autri gardian ami vendran nous ajuda pèr tourna mena li bèsti.

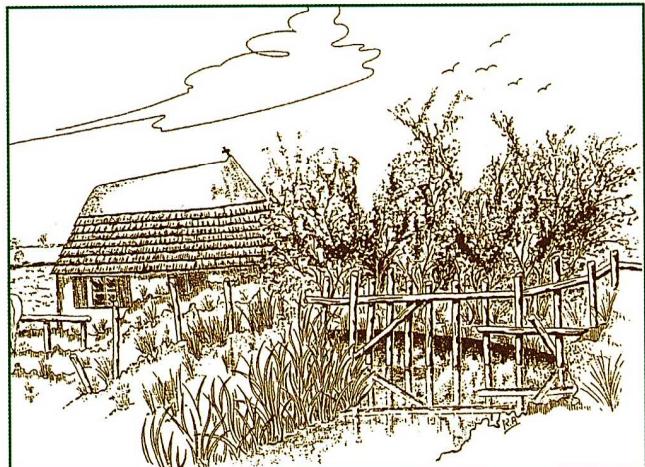
Pèr lou Merle, Camarguen de la bono, èro la vido qu'amavo. Coundisssié tòuti li ruso e lis endré oun-te se poudié «bracouneja» emé réussido. Adeja, passiouuna de casso, pensavo au plesi qu'aurié d'inicia Alan à-n-aquéli pratico, tout en fasènt lou travai. Li courdado pescon tutto soulo, li las fan lou resto, e n'en vos? N'en vaqui! Èro dounc à-n-aqueloo epoco, dins lou vaste dóu delta dóu Rose, uno vido à la fes duro e pamens afeciounarello pèr li gardian.

Lou soulèu toucavo lou su

Es buta enca uno fes, coume tòuti lis an à la memo sesoun, pèr aquéli coustrencho mesclado de joio inoublidablo, que lou Merle, siblejant, fasié sousteni à soun chivau un ritme à grand dès-tre. Vesènt lou chivau d'Alan qu'anavo d'aise, diguè :

- Quicho-lou d'emé ti ginoun pèr ié faire coum-prene que dèu s'abrina pèr segui lou Bèrri!

Lou Cevenòu, soumés au counsèu dóu Merle, meteguè Clarin dóu meme trin. Anavo de curiouseta en meraviho, ribejant siegue un estang d'ounte s'aubouravon quauqui gabieto vo un cambet vo uno eigréto, siegue uno rouseliero que s'esperavo de vèire parèisse li bano d'un tau, siegue encaro uno tamarissiero vo un vaste plan. L'aucelun de touto merço varaiavo sènsò relàmbi. Li dóuci coulour buiejanto, irrealo e ne-

blado coume de mirage, apoundien à l'enmascioun.

31

Lou soulèu toucavo lou su. La cavaucado dejá longo rendié la pauso necito. Lou Merle, encaro mai estré de paraulo is ouro caudo, moustrè à-n-Alan l'alo d'un bousquet e fuguèron lèu au rode.

A l'aprouchado, un galejoun soulitari e silencios prenguè voulado dóu gourg vesin, marca pèr quauquis amanèu. Es de-vers aquélis amanèu que li chivau, uno fes alóuger de si cargo, anèron faire chausido di brout nouvèu, d'enterin que li dous cavalié s'istalavon à l'oumbro di tamaris pèr se cala lou vèntre e faire un penequet reparaire, sobre-tout pèr Alan qu'èro pas acoustuma à-n-un tant long camin d'à chivau. Souto lou regard gentamen trufaire dóu Merle, se desencrustè de sa sello, li cueisso endourentido e lis esquino en mau-d'enduro, se tenènt li costo em' uno grimas-so que n'en disié long.

- Ai! ai! à la debuto, es proun dur d'estre gançouia de lònguis ouro coume uno pruniero, mai, veiras, te ié faras lèu. Pièi, noun poudras plus aluca lou vaste d'à-pèd, quouro saras acoustuma de faire empèri d'aut de toun Clarin.

La manado e la cabano èron encaro liuen

Lou repachoun acaba, faguèron couchado un moumenet, venta pèr l'aureto, aqueste pichot vènt tant agradiéu, adusènt la frescour de la mar. Aquéu repaus fuguè court, estènt que la cabano e la manado èron encaro liuen. Fuguèron reviha pèr li crid d'uno eigréto que se gounflavo lou plumage pèr douna pòu à-n-aquéli tres moustre de chivau

→ fin pajo seguènto

Dis Aup i Pirenèu

qu'envahissien lou siéu estang qu'à l'abitudo vesitavon que d'autri voulatihi. Mai li tres rosso, tranquilo coume Batisto, countuniavon à broustilha la pouncho di rousèu jouine, sèns se treboula di crid plen de maliço de la gracieuso creaturo. Soul un cop de siblet dóu Merle ié faguè auboura la testasso e Bèrri, soun chivau, que comprenié soun sibla, fuguè lou premié à veni de-vers lou bousquet ounte esperavon li dous ome. Clarin e lou chivau d'ensàrrí avien segui lou Bèrri tout en mastegant, d'aquí-d'eila, encaro quaco maigro pitanco. Fuguèron lèu regarni de si cargo e li cavalié ensela. Lou Merle, d'un cop de siblet, Alan de la voues, li boutèron dins la cavaucado entanto que l'eigreto bandissié un crid d'adiéu!

Se pòu pas dire à cade recouide dóu camin, estènt qu'anavon drecho rego vers l'ourizount, mai de moumen à moumen Alan sentié coume un tremudamen. Èro coume se venié de naisse un cop segound. Maca pèr soun mau que l'avié touca profound, èro uno coumençanço, un jour nouvèu d'uno vido nouvello. D'amoundaut soun chivau, sis iue de vuei anan plus liuen que soun regard d'aièr e fasènt l'empèri sus lou vaste plan, aguè subran l'envejo de crida sa joio, mai acò fuguè qu'un crid estoufa dins soun en-dedins, e que s'acabè pèr un temide siblamen.

Uno pèu autant duro que li caiau de la Crau...

De pau à pau, lou Merle, s'abituant à la presènci dóu Cevenòu, trouvavo toujour que mai l'oucasoun de l'emprincipia. Certo, si fraso èron acourchido de camin, mai respoundié voulountié à-n-Alan qu'avié toujour uno questioun que ié degoutavo la lengo.

La journado èro i tres-quart. Fasié dous, la manjanço e li mouissau s'aubouravon à vòu dóu fourni. Se i'èron amata is ouro caudo, mai aro començavon de larda chivau e cavalié. Li bacèu, pèr s'apara, restountissien e li chivau anavon à grand dèstre pèr fugi lou flèu que li secutavo, li paure, e acò enjusquo l'endeman que la calour dóu soulèu vo un pichot vènt deliéraire venguèse i'adurre un pau de soulas.

Lou Merle gardavo soun plan pausa soutu lis agarrido e Alan comprenié mau que pousquèsse resta coume se de rèn n'èro davans aquelo calamita.

- Pas poussible! As uno pèu autant duro que li caiau de la Crau!

- Hòu! Quouro auras la rusco bèn tanado e subi tout l'estiéu aquéli bestieto, auras pèu doublado e te faras plus d'acò. Ves, eilalin, ço que pòu sembla l'aubre d'un batèu, es un escalassoun. A sa cimo, fas empèri sus li sansouiro e lis es-

tang. Es proun utile pèr signala la manado vo touto autre bèsti vivènto dins lou vaste. Es aqui qu'anan, bèn-lèu veiren la cabano.

- Mai digo-me, lou Merle, caminan despièi ade-matin. Avèn travessa la plano de sau, lis estang, li rouseliero e i'a encaro de camin à faire pèr arriva au bout. Tout acò fai partido dóu siéu, au pelot?

- E o! Mai aro que sian afreira e que lou pelot t'a douna un chivau, pos dire coume ié : dóu nostre. Eci sian au païs de la liberta. Quouro as la chanço d'estre dóu siéu, te sèntes libre e lou raive te fai segnoureja enjusqu'i counfin, valènt-à-dire, sèns-termino. Ié ié siéu nascu e lou cant d'aquelo sereno, l'ai ausi au brès. Tu, tambèn, vas èstre arrapa, douçamenet, un jour davans l'autre. Soun empèri misterious se pòu pas esplica e se voulian ié prene peno, s'abenarié uno vido à assaja de comprene, car Camargo es uno mestresso eisigènto, mai que de joio pèr aquéu que l'amerito. Lou Merle, lou regardavo, uno lusour trufarello dóu founs dis iue :

- Encaro, as pas tout vist! En anant de-vers l'uba, i'a li gràndi culturo, risiero, vigno, gran. Ah! Es un gros pelot neste mèstre. E la manado! Vas vèire li bèlli bèsti, li biòu negre, li vaco e li vedèu qu'anan recampa. I'a bèn mai de dous cènt tèsto.

Èro l'ouro sereno e pastouralo

Alan cabessejavo atentiéu, sachènt que lou Merle parlavo jamai pèr rèn dire e que s'escaufavo d'un pau quouro glourificavo «sa» Camargo. Aqui, li moudulacioun de soun siblet, n'i avié pas proun. Parlavo un pau mai e la lengo ié passavo voulountié li dènt. Es coume acò qu'arrivèron au camin de la cabano. Aquelo draio coustejavo un estang de gaire d'aigo, samena d'iscloun ounte se devinavo quauqui taco bruno qu'èron li premié signe de la manado. Quauqui biòu, aqui pas liuen, aubourèron la tèsto en cabessejado e quauqui brau saludèron la caravano.

Èro l'ouro sereno e pastouralo. Tout èro siau, lis èstre, la naturo escrèto e si secrèt. Li dóuci coulour bluiejanto s'acourdavon e se coumoulavon d'aquelo ouro unicò à cade jour renouvelado. Uno roubino d'aigo douço, venènt dóu Rose, anavo soun courrènt eilabas, e si ribo, ounte creissien li rousèu, s'abihavon de mauvo blanco e de sagneto se disputant sa frescour.

Tout-à-n-un cop, lou Merle, siblant l'atencioun d'Alan, moustrè lou cèu. Un vòu de becarut traçavo uno longo farandoulo à perdo de visto. Coume un tra flame dins lou cèu, aloungavo de-vers la coulounio di nis e si famiho ounte lis agachaire vihavon lis iòu vo li pichot, car li gabian fasien chaple e dòumage.

Reinié ANDRÉ ■